

Satureja (Saturejka)

čeleď: Lamiaceae

Pochází z teplých oblastí. Podle druhu se může jednat o jednoletku nebo trvalku. Rostou v podobě nízkých keřů nebo polokeřů dosahujících výšky 15 - 50cm. Listy jsou dlouhé 1 - 3cm. Kvete bílými nebo narůžovělými květy. Nejznámějšími druhy jsou *S. hortenzis* a *S. montana*.

Množí se semeny.

Satureja adamovicii

Satureja aintabensis

Satureja alpina

oblasti: Katalánsko, Kréta

Satureja amani

Satureja atropatana

oblasti: Írán

Satureja avromanica

Satureja bachtiarica

oblasti: Írán

Satureja boissieri

oblasti: Írán

Satureja bzybica

Satureja cilicica

synonyma: *S. cuneifolia* var. *tenuis*

Satureja coerulea

synonyma: *S. skorpii*

Satureja cuneifolia

synonyma: *Clinopodium cuneifolium*, *Micromeria spicata*, *S. cuneifolia* subsp. *obovata*, *S. cuneifolia* var. *canescens*, *S. cuneifolia* var. *hispalensis*, *S. cuneifolia* var. *obovata*, *S. cuneifolia* var. *valentina*, *S. fasciculata*, *S. hieronymi*, *S. hirta*, *S. hyssopifolia*, *S. montana* subsp. *cuneifolia*, *S. montana* subsp. *obovata*, *S. montana* var. *obovata*, *S. obovata*, *S. obovata* subsp. *canescens*, *S. obovata* subsp. *hispalensis*, *S. obovata* subsp. *valentina*, *S. obovata* var. *hispalensis*, *S. spicata*, *S. virgata*

oblasti: Andalusie, Itálie

Dorůstá výšky 30 - 60cm. Listy jsou dlouhé 0,5 - 1,6cm a široké 2 - 5 (i 6)mm. Květy mají kalich velikosti 2,5 - 4,5mm a koruna má velikost 5 - 8mm.

Satureja douglasii (Indiánská máta)

synonyma: *S. chamissonis*

oblasti: Aljaška, Britská Kolumbie, Idaho, Kalifornie, Montana, Oregon, Washington

Pochází ze severozápadu Severní Ameriky. Délka stonku dosahuje 1 - 1,5m. Listy jsou lesklé. Kvete narůžovělými nebo bílými květy. Hodí se pro půdokryvné účely nebo jako převislá roslina do truhlíku.

Vyhovuje jí stín nebo polostín a střední zálivka. Přezimuje při teplotách 5 - 8°C, ale údajně je mrazuvzdorná až do -7°C.

Satureja edmondii

synonyma: *S. atheniensis*, *S. boissieri*, *S. longiflora*

oblasti: Írán

Satureja fortii

Satureja fukarekii

synonyma: *S. tenuis*

Satureja gillesii

oblasti: Jižní Amerika

Pochází z Jižní Ameriky.

Satureja helianthemifolia

synonyma: *Micromeria helianthemifolia*

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Kanárského ostrova Gran Canaria. Roste v podobě polokeře. Dorůstá výšky 10 - 40cm na vystoupavých nevětvených stoncích. Listy jsou přisedlé, dužnaté, kopinatého tvaru s podvinutými okraji. Kvete růžovými květy v klasech na koncích stonků.

Vyhovují ji suché skalní štěrbiny.

Množí se semeny.

Satureja hellenica

Satureja herpyllomorpha (Saturejka palmská)

oblasti: Makaronésie

Pochází z ostrova La Palma na Kanárských ostrovech. Dorůstá výšky 10 - 40cm. Listy mají kopinatý nebo čárkovitý tvar s podvinutým okrajem a plstnatý povrch. Vydávají citrónové aroma. Kvete bílými nebo fialovými květy ve tvaru 5tízubého kalichu.

Vyhovuje ji plné slunce nebo polostín, teplo a dobře propustné písčité půdy.

Satureja hintoniorum

Satureja hortensis (Saturejka zahradní)

synonyma: *Clinopodium hortense*, *Clinopodium pachyphyllum*, *S. altaica*, *S. brachiata*, *S. filicaulis*, *S. hortensis* var. *distans*, *S. laxiflora* subsp. *zuvandica*, *S. litwinowii*, *S. officinarum*, *S. pachyphylla*, *S. viminea*, *S. zuvandica*, *Thymus cunila*

oblasti: Connecticut, Česká republika, Delaware, Illinois, Indiana, JZ Asie, Katalánsko, Kentucky, Maine, Manitoba, Massachusetts, Michigan, Německo, New Jersey, New York, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Ohio, Ontario, Pennsylvania, Quebec, Rhode Island, V Středozeří, Vermont, Virginie, Wisconsin

Roste ve východním středozeří a jihozápadní Asii jako jednoletka (i dvouletky). Dorůstá výšky 10 - 40 (i 60)cm. Lodyha má barvu zelenou nebo nafialovělou a je větvená. Listy jsou tmavězelené, úzce kopinaté až čárkovité, obkopinaté, celokrajné a vydávají nasládlé aroma. Kvete fialovými květy délky 1cm v klasu, kalich je zvonkovitý, nepatrně 2pyský, koruna je bílá, narůžovělá nebo bleděfialová a dlouhá 4 - 7mm.

Vyhovuje ji plné slunce a lehká hlinitopísčítá půda bohatá na živiny.

Množí se semeny. Klíčení obvykle trvá 2 - 3 týdny při teplotě 18 - 20°C.

Satureja horvatii

Satureja icarica

Satureja innota

synonyma: *S. intricata* var. *innota*, *S. montana* subsp. *innota*

Satureja intermedia

synonyma: *Clinopodium intermedium*, *S. gunihica*, *S. montana* subsp. *subdentata*, *S. subdentata*

oblasti: Írán

Satureja intricata

synonyma: *S. cuneifolia* subsp. *intricata*, *S. cuneifolia* var. *malacitana*, *S. cuneifolia* var. *prostrata*, *S. montana* var. *prostrata*, *S. prostrata*

oblasti: Andalusie

Dorůstá výšky 8 - 40cm. Listy jsou dlouhé 0,6 - 1,5 (i 1,7)cm a široké 2 - 3 (i 4)mm. Květy mají trubkovitý kalich délky 4,5 - 6mm a koruna má velikost 7 - 8,5mm.

Satureja isophylla

oblasti: Írán

Satureja jalapensis

Satureja kallarica

oblasti: Írán

Satureja kermanshahensis

Satureja khuzistanica

oblasti: Írán

Satureja kitaibelii

synonyma: *S. montana* subsp. *kitaibelii*, *S. montana* var. *kitaibelii*

Satureja lanata

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Kanárského ostrova Gran Canaria. Roste v podobě polokeře. Nepřesahuje výšku 10cm. Stonek je bohatě větvený, poléhavý. Listy jsou dužnaté, ochlupené. Kvete bílými nebo narůžovělými květy. Využívá se v tradiční medicíně.

Vyhovují ji kamenité svahy.

Satureja laxiflora

synonyma: *S. hortensis* var. *grandiflora*

oblasti: Írán

Satureja linearifolia

synonyma: *Euhesperida linearifolia*

Satureja macrantha

synonyma: *S. macrosiphonia*

oblasti: Írán

Satureja metastasiantha

Satureja mexicana

oblasti: Mexiko

Kvete červenooranžovými úzce trubkovými květy.

Satureja microphylla

synonyma: *Micromeria microphylla*, *Thymus microphyllus*

Satureja montana (Saturejka horská)

synonyma: *Clinopodium montanum*, *Micromeria montana*, *Micromeria pygmaea*, *Micromeria variegata*, *S. brevis*, *S. ciliata*, *S. flexuosa*, *S. hyssopifolia*, *S. karstiana*, *S. montana* f. *subquadrangula*, *S. montana* var. *chamaebuxus*, *S. montana* var. *communis*, *S. montana* var. *stenophylla*, *S. montana* var. *subquadrangula*, *S. mucronifolia*, *S. ovalifolia*, *S. petraea*, *S. pollinonis*, *S. provincialis*, *S. pyrenaica*, *S. rigidula*, *S. trifida*, *Saturiastrum montanum*, *Saturiastrum petraeum*, *Thymus montanus*

oblasti: Itálie, Jugoslávie, Katalánsko, Makedonie, New York, Švýcarsko, Turecko

Roste v jižní Evropě jako trsnatá trvalka a poloopadavý bohatý polokeř. Dorůstá výšky do 20 - 40 (i 50)cm. Větve jsou vystoupavé nebo přímé, ochlupené, hustě olistěné a na bázi zdřevnatělé. Listy jsou křížmostojné, oválné až kopinaté, špičaté, žláznatě tečkované, přisedlé, dlouhé (0,5 -) 1 - 2 (i 3)cm a široké 0,5cm. Květenstvím je 2 - 3květý jednostranný lichopřeslenů, vlastní květy jsou bílé nebo narůžovělé, kalich je z 1/2 srostlý v úzkou trubku, cípy jsou úzce kopinaté, špičaté, různě

dlouhé, ochlupené, koruna je 2pyská, bílá, růžová nebo růžovofialová a dlouhá 0,6 - 1,4cm Plodem je tvrdka. Užívá se v léčitelství a potravinářství. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Arp' - odolná
- 'Hardy Hill' - odolná
- subsp. illyrica - výška 10 - 15cm; fialové květy
- subsp. innota
- subsp. macedonica
- subsp. montana (Saturejka horská pravá)
- subsp. pisidia
- 'Prostrata' - větve se plazí po zemi
- 'Purpurea'
- subsp. variegata

Má ráda hlinitopísčitou i kamenitou půdu (zpravidla vápenitou), pastviny a plné slunce. Dokáže u nás přečkat zimu, ale půda musí být suchá.

Množí se semeny.

Satureja multiflora

Satureja mutica

synonyma: *S. confinis*, *S. intermedia*

oblasti: Írán

Satureja nabateorum

Satureja pallaryi

Satureja palmeri

Satureja parnassica

oblasti: J Řecko

Pochází z hor jižního Řecka. Kvete bílými květy.

Vyhovuje jí suchá hlinitopísčitá půda a chráněné místo.

Satureja pilosa

synonyma: *S. pilosa* subsp. *origanita*, *S. pilosa* var. *slavjankae*

Satureja pineolens

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Gran Canaria v Kanárských ostrovech. Roste v podobě keře. Dorůstá výšky 15 - 75cm. Listy jsou úzce vejčité, ochlupené s podvinutými okraji délky 2cm. Vyrůstají bez řapíků podél stonku. Kvete růžovofialovými květy velikosti 1,5cm na vrcholcích málo větvených stonků.

Roste v borových lesích.

Satureja pseudocroatica

synonyma: *Micromeria pseudocroatica*

oblasti: Dalmácie

Patří mezi endemity jižní Dalmácie, Chorvatsko.

Satureja rumelica

Satureja sahendica

oblasti: Írán

Satureja salzmannii

synonyma: *Argantoniella salzmannii*, *Clinopodium salzmannii*, *S. glomerata*, *S. inodora*

oblasti: Andalusie

Dorůstá výšky 35cm. Listy jsou dlouhé 5 - 8mm a široké 1 - 1,2mm. Květy mají zvonkovitý nebo trubkovitý kalich délky 5mm s 10ti žilkami a koruna má velikost 6 - 7mm. Plodem je tvrdka délky 2mm a šířky 1mm.

Satureja spicigera

synonyma: *Clinopodium alternipilosum*, *Clinopodium spicigerum*, *Hyssopus majae*, *Micromeria alternipilosa*, *Micromeria spicigera*, *S. alternipilosa*, *S. diffusa*

oblasti: Írán, Kavkaz

Pochází z Íránu a Kavkazu. Je vhodná pro půdokryvné účely. Roste v podobě menších keříků. Lístky jsou drobné. Kvete bílými květy.

Vyhovují ji suché kamenité zídky a hlinitopísčité půda. Potřebuje chráněné stanoviště.

Satureja spinosa

synonyma: *Clinopodium spinosum*

oblasti: Kréta

Satureja subspicata

synonyma: *S. illyrica*, *S. montana* subsp. *illyrica*, *S. montana* var. *blavii*, *S. montana* var. *illyrica*, *S. montana* var. *subspicata*, *S. pygmaea*, *S. pygmaea* var. *obcordata*, *S. subspicata* f. *obovata*, *S. subspicata* f. *scabrifolia*, *S. subspicata* var. *blavii*, *S. subspicata* var. *macedonica*, *S. subspicata* var. *obcordata*, *S. subspicata* var. *scabrifolia*

oblasti: Itálie, Středozeemí

Pochází ze středozeemí. Patří mezi trvalky. Kvete růžovofialovými květy. Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. *liburnica*

Potřebuje plné slunce a sušší půdu. Je plně mrazuvzdorná.

Množí se řízkováním nebo semeny.

Satureja taurica

synonyma: *S. montana* subsp. *taurica*

Satureja thymbra (Saturejka vonná)

synonyma: *Clinopodium thymbra*, *Micromeria thymbra*, *S. biroi*, *S. collina*, *S. hispida*, *S. tragoriganum*, *Thymbra hirsuta*, *Thymbra hirsutissima*, *Thymus hirsutissimus*, *Thymus tragoriganum*

oblasti: Itálie, Libye, Řecko, Sicílie

Roste ve středozeemí v podobě aromatického polokeře. Dorůstá výšky 10 - 40cm. Povrch je ochlupený. Listy jsou podlouhlé, obkopinaté nebo obvejčité, vrásčité, žláznatě tečkované, drsně ochlupené a přisedlé. Květenstvím tvoří samostatné husté lichopřesleny, vlastní květy jsou dlouhé 0,8 - 1,2cm, kalich je na bázi srostlý, ochlupený, má 5 špičatých cípů a koruna je růžová až červenofialová.

Vyhovují jí kamenitá místa, garigue, okraje cest, atp.

Satureja thymbrifolia

Satureja varia (Saturejka pestrá)

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Makaronésie. Patří mezi trvalky a polokeře. Listy mají 4hranný kopinatý tvar, podvinuté okraje, délku do 1,5cm a jsou ochlupené. Kvete v růžovými nebo fialovými dvouplyskými květy v lichoklasech. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. *thymoides* - Porto Santo, Desertas; výška do 35cm

- var. *cacuminicolae* - výška do 20cm

Satureja viminea

oblasti: Portoriko

Satureja visianii

oblasti: Dalmácie

Patří mezi endemity jižní Dalmácie, Chorvatsko.

Satureja vulgaris

oblasti: Katalánsko

Satureja wiedemanniana

synonyma: *S. cuneifolia* var. *wiedemanniana*

Satureja x caroli-pau

Satureja x delpozoi

Satureja x exspectata

Satureja x orjenii

Další informace:

<http://botanika.wendys.cz/kytky/K218.php>

<http://botany.cz/cs/satureja-pineolens/>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Saturejka>

http://hobby.idnes.cz/saturejka-zahradni-satureja-hortensis-l-ffk-/herbar.asp?c=A100531_224904_herbar_kos

<http://kvetiny.atlasrostlin.cz/saturejka-palmska>

<http://www.atlasbotani.eu/index.php?detail&cislo=2790>

<http://www.celostnimedicina.cz/saturejka-zahradni-satureja-hortensis.htm>

<http://www.ceskebylinky.cz/saturejka/>

<http://www.garten.cz/a/cz/3772-satureja-montana-saturejka-horska/>

<https://www.rostliny.net/>